

Helse Sør-Øst RHF, postboks 404
2303 Hamar

postmottak@helse-sorost.no

Vår saksbehandler: Svein Roald Schømer-Olsen
Vår ref.: 1043381 (2018_00446)

Vår dato: 22.05.2018
Deres ref.: [Deres ref. her]
Medlemsnr.: [Medlemsnr. her]

Høring – rapport om behandlingstilbudet til personer med kjønnsinkongruens / kjønnsdysfori

Norsk Sykepleierforbund (NSF) viser til høringsbrev av 17. april 2018 hvor det bes om innspill til arbeidsgruppens rapport om behandlingstilbudet til personer med kjønnsinkongruens. Vårt innspill er utarbeidet i samarbeid med NSF's landsgruppe av Helsesøstre (LaH NSF), og vil i hovedsak berøre barn og unge.

Personer med kjønnsdysfori- / kjønnsinkongruens, og personer med transseksualisme og transpersoner, må sikres helhetlige og gode pasientforløp i helsetjenesten. Tjenestetilbud må være av god kvalitet, og tilgjengelig for de som trenger hjelp. Tjenestene må organiseres for å sikre at de som får behandling møter helsepersonell med høy kompetanse. Dette vil kunne innebære at det mest avanserte tjenestene, blant annet innen kirurgi, må sentraliseres.

Samtidig vil det være avgjørende å legge til rette for gode lokale tjenester. For barn og unge innehar helsesøstre i helsestasjons- og skolehelsetjenesten en særlig viktig rolle i forhold til barn- og ungdoms seksualitet. I de nye faglige retningslinjene for Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er det en sterk anbefaling at tema knyttet til kjønn, identitet og uttrykk skal tematiseres med barn og unge, og i møte med deres foreldre.

Helsesøstre er gjerne de som først blir presentert for bekymring og usikkerhet knyttet til eget kjønn. For mange barn og unge vil oppfølging av en fagperson de kjenner og har tillit til være avgjørende. En henvisning til BUP vil ikke alltid være nødvendig. Mange barn og unge opplever kjønnsinkongruens uten nevneverdige symptomer på psykisk uhelse. Gode rutiner for samhandling vil samtidig være svært viktig for de det gjelder. Et godt tilrettelagt og styrket tilbud i primærhelsetjenesten ble støttet av flertallet i ekspertgruppen som kom med rapporten «Rett til rett kjønn - helse til alle kjønn».

LaH NSF, meldte inn til arbeidsgruppen at kommunehelsetjenesten ikke var godt nok representert til å kunne belyse helsetilbudet på en god nok måte. Den manglende involveringen i arbeidsgruppen har ført til at fagkunnskap og erfaring fra ulike deler av helsetjenesten ikke kommer godt nok frem i rapporten.

LaH NSF viste blant annet til at Helsestasjon for Kjønn og Seksualitet (HKS) er en del av det kommunale helsetjenestetilbudet. Målgruppen for HKS er i all hovedsak overlappende med målgruppen for oppdraget. Denne helsestasjonen har lang, tverrfaglig erfaring på feltet, og har så langt i 2017 hatt 1798 henvendelser fra barn, ungdom og deres foreldre via Facebook, mobil og e-post. De har til sammen gjennomført 650 konsultasjoner.

HKS har også samarbeidet med Barne- og Ungdomspsykiatriske enheter i Oslo og Akershus, og private aktører, og har derfor en unik erfaring fra feltet som vil kunne gi utfyllende innspill til gruppens mangfoldige og sammensatte behov. HKS fikk kun muligheten til å delta på en times møte med arbeidsgruppen.

NSF mener at arbeidsgruppens mandat kunne vært bedre ivaretatt med en bredere sammensatt arbeidsgruppe. Dette gjelder særlig knyttet til disse punktene;

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Digitalt godkjent av avdelingssjef, 22.05.2018 - 12:39:52

- Identifisere områder innenfor behandlingstilbudet hvor det i dag er mangelfull kompetanse.
- Foreslå en funksjonsfordeling mellom den nasjonale behandlingstjenesten og de regionale behandlingstilbudene.
- Foreslå regionale utrednings- og oppfølgingsforløp for pasienter som ikke oppfyller kriterier for behandling ved Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme (NBTS).

Oppsummert mener NSF at helsepersonell i spesialist- og kommunehelsetjenesten skal ha en tydelig rolle i helsehjelpen til personer med opplevd kjønnsdysfori. Rapporten svarer i for lite grad ut de overnevnte punktene. NSF forventer at de overnevnte faggrupper ved utvikling av nasjonal faglig veileder på området.

Med vennlig hilsen

Jarle Grumstad
Fagsjef

Svein Roald Olsen
Seniorrådgiver

Kopi: [Kopi her]

